

Oppdals historie – litteratur

Denne litteraturlista er først og fremst meint å vere til hjelp for dei som ønskjer å få meir kunnskap om spesielle tema. Komplette er ho sjølv sagt ikkje, det let seg knapt gjere å lage eit samla oversyn over alt som gjennom tidene er skriva om forskjellige sider av bygdehistoria. Mellom anna har lokalavisene svært mye stoff som det ikkje er rom for i denne lista.

I litteraturlista er det teke med ein del av artiklane som har stått i Bøgda vår sidan 1979, men ikkje alle. Ein bør derfor også gå inn i registra til Bøgda vår når ein er på leit etter stoff om spesielle emne.

Ein del av litteraturen som er opplista nedafor, kan kjøpast i bokhandelen i Oppdal (Notabene på Domus). Elles har Oppdal bibliotek ei omfattande samling av lokalhistorisk litteratur.

I emnelistene (med unntak av *Generelle framstillingar, bygdebøker, større verk*) er titlane sett opp i kronologisk rekkefølge – bøker først, deretter artiklar.

Litteraturlista er sett opp med følgjande emne, i alfabetisk rekkefølge:

Generelle framstillingar, bygdebøker, større verk, **B**ureising, **E**igedomsforhold, bygdeallmenningen, utskiftingsprosessane, **F**eavl, **F**orretningar, meieri, sparebanken, forsikringsselskap, **G**ravfeltet på Vang, **G**rende- og områdehistorie, **H**andverk og reiskap, **H**elsestell, **H**us, tun og kulturlandskap, **H**øgtider, bryllaup og gravferd, **I**drett, skyttarsport, **J**akt fangst, fiske, **J**ernbanen, **K**lede, tekstilar, **K**orn- og potetdyrking, **K**rig og militærvæsen, **K**unst og kunsthandverk, **K**yrkjer, **R**aulåna, **M**at og drikke, **M**edia: aviser, foto, **N**ødsår, naturkatastrofar, **O**ppdalsmålet, stadnamn, **O**ppdalssamfunnet i mellomalderen, **O**rganisasjonar, foreningsliv, folkerørsler, **P**olitikk, **R**iseliv, turisme, **R**ettsvesen, straffesaker, **S**entrumsutviklinga på Auna, **S**etring og annan bruk av utmarka, **S**kule og lærarar, **S**ong og musikk, **S**pråkstrid, **S**teinalderfunn, **S**teinindustri og gruvedrift, **T**elefon, elektrisitet, teknikk, **U**ngdomslag, **U**tvandring (også flyttinga til Nord-Norge), **V**egar og skysstasjonar

Generelle framstillingar, bygdebøker, større verk:

Grete Høgset: *Lønset og Storlidalen. Gards- og slektshistorie for Oppdal*. Bind 1. 2001.

Ola Bjerkås: *Drivdalen. Gards- og slektshistorie for Oppdal*. Bind 2. 2006.

Ola Bjerkås: *Båggåstronda og Spælen. Gards- og slektshistorie for Oppdal*. Bind 3. 2009.

Per Odd Volden: *Kåsan og Brennan. Gards- og slektshistorie for Oppdal*. Bind 4. 2010.

Ola Bjerkås: *Fra Furunes til Vognillan vest*. Bind 6. 2012.

Per Odd Volden: *Auna. Gards- og slektshistorie for Oppdal*. Bind 5. 2013.

Ola J. Rise: *Oppdalsboka I-II*. 1947-51, nytt opplag 1985.

Kjell Haugland: *Oppdals historie. Hovudlinjer og tidsbilde*. 2002. (Boka gir eit oversyn over Oppdals

historie frå dei eldste tider og fram til i dag.)

Inge Krokann: *Det store hamskiftet i bondesamfunnet*, i 5. bindet av *Norsk kulturhistorie*. 1942. Fleire nye opptrykk seinare. (Eit grunnleggande verk når det gjeld dei materielle og kulturelle endringsprosessane i tida mellom 1850 og andre verdskrigen.)

Lars Gisnås: *Hundre år i Oppdal. Historiene. Bildene. Profilene*. 2004. (Boka tek for seg, år for år, store og små hendingar i Oppdal frå 1905 og fram til i dag.)

Inge Krokann: *Då bøndene reiste seg. Ein av førarane: Ingebrigt Sæter*. 1937, nytt opplag 1994. (Denne biografien gir også eit godt innsyn i forskjellige sider av bygdehistoria fram gjennom 1800-talet.)

Ola Bjerkås: *Anderledes nu, da alt er Nyt. Inn- og utmarksutskiftingene i Oppdal ca. 1800-1915*. 1998. (Boka tek først og fremst for seg utskiftingsprosessane, men gir også grundig innsyn i oppdalsjordbruket generelt i perioden.)

Ola Svein Stugu: *Oppdal frå sjølbergingstid til moderne tid*. 1985. (Heftet, som primært er laga for skulen, gir eit godt oversyn over endringane i oppdalssamfunnet etter 1850.)

Tore Fagerhaug m.fl.: *Slik var det -. Bildealbum frå Oppdal*. 1983. (Boka er delt opp i tema, som tek for seg i tekst og bilde forskjellige sider ved oppdalssamfunnet frå slutten av 1800-talet og fram til midten av det neste hundreåret.)

Kjell Haugland: *"Oppdal, bøgda mi - " Modernisering, nasjonsbygging og identitetsdanning i ei sørtrøndersk fjellbygd ca. 1860-1940*. 1996. (Ein analyse av sosiale og kulturelle endringar i "hamskiftetida".)

Ola P. Hoel: *Styre og stell i Oppdal kommune 1837-1987*. 1987. (Boka handlar først og fremst om det kommunale sjølvstyret i Oppdal, men har også mye stoff om utviklinga generelt. Bakarst i boka er eit fullstendig oversyn over samansettinga av kommunestyret og liste over ordførarar i perioden.)

Ingeborg Donali: *Oppdaling. Ord og uttrykk*. 1988. (Tredje bindet av Oppdalsboka - utførleg ordbok over oppdalsmålet.) Ny og utvida utgåve 2007.

Einar Haugen: *Oppdalsmålet. Innføring i et sørtrøndersk fjellbygdsmål*. 1982.

Olav Dalgard (red.): *Kunst og kunstnarar frå Oppdal. I gammel og ny tid*. 1979.

Inge Mull: *En uferdig bygdehistorie fra Oppdal*. (Bygdebokfragment frå 1930-åra.)

Lars Gisnås: *Wilse i Oppdal*. 2006. (Oppdalsbilde frå arkivet til fotografen Anders Beer Wilse, med kommenterande tekst.)

Lars Gisnås: *Oppdal. Krigen, Oppdal. Okkupasjonen og Oppdal. Oppgjøret*. 2011. (Trebindsverk om Oppdal og andre verdskrigen.)

Bureising:

Oddmunn Farbregd: "Bureisinga som gjekk for fort og for vidt", i *Bøgda* vår 1987.

Marie Vik: "Nerskogen i gammel tid", i *Bøgda* vår 1991.

Tore Fagerhaug: "Slitets saga. Bureisarliv på Nerskogen", i *Bøgda* vår 1992.

Odd Magnar Vognild: "Martin I. Steinsheim - portrett av en bureiser", i *Bøgda* vår 1992.

Eigedomsforhold, bygdeallmenningen, utskiftingsprosessane:

Ola Bjerkås: *Anderledes nu, da alt er Nyt. Inn- og utmarksutskiftingene i Oppdal ca. 1800-1915*. 1998.

Erling Hestnes: *Utskiftningen av de Oppdalske Almenninger og Skogfellesskaper 1857-1863*. 1999.
Otto Jebens: *Rett og urett i Oppdal*. 2005.

Ola Bjerkås: "Litt om garddeling, teigblanding og redskaper i Oppdal før ca. 1860", i Bøgda vår 1986.

Ola Bjerkås: "Utskiftningene og kulturlandskapet", i Bøgda vår 1991.

Ola Svein Stugu: "Eigarformer og bruksmåtar i Minilldalen gjennom 250 år", i Bøgda vår 1991.

Knut Dørum: "Da oppdalsbøndene ble sjølveiere", i Bøgda vår 1994.

Tore Viken: "Almenningsskjøpet i 1857 og utskiftningen av skogen i Oppdal", i Bøgda vår 1995.

Erling Hestnes: "Bruk og misbruk av almenningsskogen", i Bøgda vår 1996.

Tore Fagerhaug: *Oppdalsbønder i kamp på 1600-talet*, i Bøgda vår 2011.

Feavl:

Harald Dørum: "Fesjå, feavlslag og lagsokser", i Bøgda vår 1995.

"På fesjå i Oppdal for 131 år sidan", i Bøgda vår 1997.

Erik Dørum: "'Nu er Sultefodring en uhørt Ting -'", i Bøgda vår 2004.

Forretningar, meieri, sparebanken, forsikringsselskap:

Ola J. Rise m.fl.: *Festskrift i anledning Oppdal Samvirkelags 50-årsjubileum 1950*. 1950.

Oppdals Sparebank 100 år. 1956.

Eivind Wekre: *Oppdal Meieri 1895-1970*. 1971.

Kjell Haugland: "*Samvirkelaget er mi forretning!*" *Oppdal Samvirkelags historie 1920-1995*. 1995.

Helga Gilberg: *Ildløs! Trygghet i 150 år*. (U.å.) (Jubileumsbok for Oppdal-Rennebu Gjensidige Brannkasse.)

Kjell Haugland: *Oppdalsbanken. Tradisjon og vekst gjennom 150 år*. 2006.

Harald Dørum: "På bu'n", i Tore Fagerhaug m.fl.: *Slik var det -. Bildealbum frå Oppdal*. 1983.

Tore Sneve og Bjørn Rosshaug: "Ålma - et gammelt handelssenter", i Bøgda vår 1989.

Håkon Veggen: "Den gamle krambua", i Bøgda vår 1991.

Harald A. Dørum: "Vognildsbua", i Bøgda vår 1992.

Erik Dørum: "Bjerkåsbua", i Bøgda vår 1993.

Ola P. Hoel: "Oppdal Husflitslag", i Bøgda vår 1997.

Olaf T. Skaslien: "Oppdals første sportsforretning", i Bøgda vår 1999.

Erik Dørum: "Drivdalens Handelsforening", i Bøgda vår 2001.

Margit Larsen: "Minner fra livet bak disken", i Bøgda vår 2013.

Gravfeltet på Vang:

Vikingtidsfunn på Vang. 1993. (Særtrykk av fire artiklar i Bøgda vår 1993, der ekspertar på ulike område tek for seg ein del av dei mange funna frå vikingtida på Vang.)

Oddmunn Farbregd: "Gravfeltet på Vang", i Bøgda vår 1980.

Anne Lise Fløttum: "Et gløtt inn i folkevandringstiden", i Bøgda vår 2001.

Grende- og områdehistorie:

Harald Taagvold og Kjell Haugland: *Gjevilvassdalen. En innføring i naturen og kulturen*. 1993.

Storlidalen. En reise i natur og tid. 1999.

Åmotsdalen i fortid og nåtid. 2000.

Åmotsdalen. Folket og tuftene. 2001.

Åmotsdalen. Fra dal og fjell. 2005.

Ola Bjerkås: "Lo-gardene i eldre tid", i Bøgda vår 1981.

Erling Hestnes: "Fra Brennans historie", i Bøgda vår 1998.

Arnt Tilset: "Fagerhaug dei siste 80 åra", i Bøgda vår 2000.

Harald Kristian Jære: "Da 'traktoralderen' kom til Storlidalen", Bøgda vår 2013.

John Kletthammer: "Folk og hendelser i Klevgardan", Bøgda vår 2013.

Handverk og reiskap:

Anne Grete Sandstad : *Åklær. Å kle ei seng / å veve et åkle. Åkletradisjonen i Sør-Trøndelag*. 2003.

Margit Dalslåen: "Rokk og spinning", i Bøgda vår 1982.

Olav Volden: "Mjuk som ei vi'", i Bøgda vår 1984.

Olav Volden: "Med nesten bare øksa - ", i Bøgda vår 1985.

Olav Volden: "Trestongslåe", i Bøgda vår 1987.

Olav Volden: "Om å lage vi'val", i Bøgda vår 1991.

Ola P. Hoel: "Smeden og smia i Oppdal", i Bøgda vår 1993.

Arne Espelund: "Fra jernets historie i Oppdal", i Bøgda vår 1996.

Kjell Haugland: "Trøskeverket i Vikalåven", i Bøgda vår 2004.

Aslaug og Ingeborg Donali: "Bombå, vårpå og håvålskaft", i Bøgda vår 2008.

Inge Godtland: "Reip og taumar – produksjon og reining", Bøgda vår 2013.

Per Odd Volden: "Per Bjerke - Oppdals siste skomaker", i Bøgda vår 2016.

Helsestell:

Odd Gunnar Jære Hoel (red.): *Oppdal Sykepleieforening 1892-1982. Beretning ved 90-årsjubileet*. 1983.

Erik H. Fjøsne: "Litt om sjukdommar og helsestell i Oppdal", i Bøgda vår 1984.

Kjell Haugland: "Fra legdvesen til alders- og sjukeheim", i Bøgda vår 1992.

Harald Nissen: "'- du var medmenneskj som få -'". Om doktor P.L. Nissen, i Bøgda vår 2009.

Solfrid Mjøen: "I kvitt og litt svart!" Om arbeidet som sjukepleier ved Oppdal syke- og fødehem, i Bøgda vår 2012.

Kjell Haugland: "Jordmor for mer enn to tusen barn", i Bøgda vår 2014.

Kjell Haugland: "Sanatoriet på Stenan - Norges første", i Bøgda vår 2016.

Hus, tun og kulturlandskap:

Tonte Hegard: *Fredede hus og anlegg 4. Sør-Trøndelag*. 1986. (Nyttig kjelde når det gjeld freda bygningar.)

Jon Stene: *Oppdal bygdemuseum. Historikk og beskrivelse*. 2003.

Ola Grefstad: "Tankar omkring Oppdal Bygdemuseum og kulturvernet i Oppdal", i *Bøgda* vår 1988.

Elling Alsvik: "Bolig og byggeskikk i Oppdal", i *Bøgda* vår 1991.

Håkon Veggen: "Eldhuset", i *Bøgda* vår 1993.

Elling Alsvik: "Oppdalsgrenda på Sverresborg", i *Bøgda* vår 1994.

Elling Alsvik: "Både - og. Datering av hus på Oppdal Bygdemuseum", i *Bøgda* vår 1999.

Amund Grimstad: "Dialektar i byggeskikken", i *Bøgda* vår 2008.

Harald Kristian Jære: "Tre hus frå sjølbergingstida", i *Bøgda* vår 2014.

Tore Viken: "Historia om Vikastoggo", i *Bøgda* vår 2016.

Høgtider, bryllaup og gravferd:

Odd Gunnar Jære Hoel: "Helg og høgtid", i Tore Fagerhaug m.fl.: *Slik var det - Bildealbum frå Oppdal*. 1983.

Kåre og Synnøve Volden: "Bryllups- og gravferdsskikker på Båggåstronda", i *Bøgda* vår 1996.

Ingerid Storli Christensen: "Et gravøl i 1692", i *Bøgda* vår 1997.

Inger Marie Ruud: "Gravskikker i Oppdal gjennom tidene", i *Bøgda* vår 2006.

Maria Tilset: "Benengskorger og pankkorger på Fagerhaug", i *Bøgda* vår 2006.

Margit Riise: "Klåvvåkjerreng i Drivdala", i *Bøgda* vår 2008.

Idrett, skyttarsport:

Lars Øye: *Oppdal Idrettslag 1900-75*. (Utan år.)

Odd Jære Hoel (red.): *Lønset idrettslag 1932-1982*. Jubileumsberetning. 1982.

Oppdal Idrettslag 90 år. (Utan år.)

Jon Stene: *Idrettslaget Snøhetta 75 år*. 1996.

Lars Øye og Ola Svein Stugu: "Fullblods amatørar", i *Bøgda* vår 1988.

Kjell Haugland: "Med låvedør som blink", i *Bøgda* vår 1992.

Liv Wammer Myren: "Den første skøytebanen på Aunom", i *Bøgda* vår 1992.

Jon Strand: "1960-åra: den første 'gullalderen' i alpinidretten i Oppdal", i *Bøgda* vår 2003.

Håkon Mjøen: "Fra Hovden til Grenoble", i *Bøgda* vår 2003.

Solgunn Savio: "Hoppsport i Drivdalen", i *Bøgda* vår 2009.

Bjørn Engen: "Fra hoppsportens siste år i Oppdal", i *Bøgda* vår 2009.

Ola O. Vindal: "Skolegutter bygger skiheis", i *Bøgda* vår 2010.

Odd Gunnar Jære Hoel: "Et 40-årsminne: NM i langrenn på Vognill", i *Bøgda* vår 2016.

Jakt, fangst, fiske:

Øystein Mølmen: *Jakt og fangst i Oppdal*. 1995. (Boka dekker alle former for jakt og fangst, frå dei eldste tider og fram til slutten av 1900-talet.)

Ingeborg Donali: "Jakt og fangst", i Tore Fagerhaug m.f.: *Slik var det - Bildealbum frå Oppdal*. 1983.

Erik Dørum: ”Med Eyvind Wilse på jakt- og fisketurer i Søraustfjellet”, i Bøgda vår 1995.

Erik Dørum: ”Sunndalinger på reinsjakt i Oppdalsfjella”, i Bøgda vår 1997.

Sturla Sæther: ”Historien om Johannes Sivertsen Imangsmorken”, i Bøgda vår 2006.

Odd Gunnar Jære Hoel: ”Jegerane frå Holberget”, i Bøgda vår 2007.

Per Jordhøy (red.): ”Fordums villreinfangst i Dindalen”, i Bøgda vår 2010.

Harald Jære: ”Kristoffer Haugen”, i Bøgda vår 2011.

Trygve Hesthagen. ”Fiskeklekkeri i Oppdal”, i Bøgda vår 2014.

Trygve Hesthagen: ”Frå storfisk til småfisk i Skarvatnet”, i Bøgda vår 2015.

Trygve Hesthagen og Einar Kleiven: ”Elgsjøen - matfat i tusen år”, i Bøgda vår 2016.

Jernbanen:

Dovrebanen. *Utgitt til banens åpning den 17. september 1921.* (Nyttig bok om arbeidet med banen.)

Avslutningsrapport for Dovrebanen. Hovedstyret for Norges Statsbaner. 1926, faksimileutgåve 2000. (Bok som beskriv svært detaljert dei tekniske og økonomiske sidene ved baneanlegget.)

Årlege hefte om Dovrebanen utgitt av Dovrebanen – Jernbanehistorisk forening. 2006– .

Ingunn Aagård: ”Grepa kvinnfolk - om kvinner på jernbaneanlegget”, i Bøgda vår 1980.

Kjell Haugland: ”Slusken, bonden og banen. Gløtt frå dovrebaneanlegget i Oppdal 1920-21”, i Årbok for Trøndelag Folkemuseum Sverresborg. 1992.

Ove Nonstad (red.): Dovrebanen 1921-1996. 1996.

”Arbeiderminner fra Dovrebanen”, i Bøgda vår 1997.

Klede, tekstilar

Magnhild Tallerås: ”Slik ble Oppdalsstakken til”, i Bøgda vår 2011.

Anne Ragnhild Rolvsjord: ”Sauma-åkle – en lokal kulturarv”, i Bøgda vår 2012.

Synnøve Stensheim: ”Tekstilkunst med trykkblokker”, Bøgda vår 2013.

Anne Grete Sandstad: ”Kunsten å dekorere tøy med trykk”, i Bøgda vår 2015.

Korn- og potetdyrking:

Håkon Veggen: ”Kvernbecken på Lønset”, i Bøgda vår 1981.

Olav Volden: ”Om korndyrking og trøsking på gammelmåten”, i Bøgda vår 1982.

”Far’ til mandelpoteta i Oppdal”, i Bøgda vår 1997.

Odd Gunnar Jære Hoel: ”Støvet var ille, men maten god!”, i Bøgda vår 2008.

Odd Gunnar Jære Hoel: ”Trøskelag i kvar ei grend”, i Bøgda vår 2009.

Krig og militærvesen:

Fra nøytralitetsvakt til krig. 1995. (Ein del om krigsutbrotet i Oppdal, men mest om nøytralitetsvakta i Nord-Norge.)

Lars Gisnås: *Oppdal. Krigen, Oppdal. Okkupasjonen og Oppdal. Oppgjøret.* 2011. (Trebindsverk om Oppdal og andre verdskrigen.)

Ragnfrid Rise Hoel: "Glimt frå kvardagen under den andre verdskrigen", i Bøgda vår 1985.
Henry Hanssen: "Blant tyskere og sabotører på Kongsvold", i Bøgda vår 1989.
Hugo Lange: "Tysk soldat i Oppdal i 1940-43", i Bøgda vår 1989.
Stein Dahlen: "Dei russiske krigsfangane i Oppdal", i Bøgda vår 1989.
Asbjørn Liberg: "'Mor baker melk'", i Bøgda vår 1991.
John Mork: "Siste krigsvinteren i Drivdalen", i Bøgda vår 1991.
"Historier fra krigen", i Bøgda vår 1991.
Eldbjørg Christensen m.fl.: "Kvardagsliv i Oppdal under krigen", i Bøgda vår 1991.
Kjell Vognild: "Minner fra Aunom under krigen", i Bøgda vår 1995.
John Mork: "Femti år gamle minne", i Bøgda vår 1995.
Oddmund Horvli: "Slik opplevde eg krigsåra 1940-45", i Bøgda vår 1998.
Sigmund Haugset: "Fra radioforbudets tid", i Bøgda vår 2000.
Sverre Gorset: "Krigsutbruddet i 1940", i Bøgda vår 2001.
Oddvar Hoel: "Heimestyrkane i Oppdal", i Bøgda vår 2001.
Harald Dørum: "Da krigen kom til Oppdal", i Bøgda vår 2003.
Knut Gorset: "Lærarar på tvangsarbeid i 1942", i Bøgda vår 2004.
Bjørn Turid Sæteren: "Minner fra krigsåra på Drivstua", i Bøgda vår 2008.
Tore Viken: "Harald Nyhaug i krigen", i Bøgda vår 2010.
Ingeborg Donali: "– og så fikk vi mat!", i Bøgda vår 2012.
Asbjørn Liberg: "Oppdaling i Tysklandsbrigaden", Bøgda vår 2013.
Knut Dørum: "Det store militæropprøret i 1752", Bøgda vår 2013.
Rolf Skjøtskift: "Soldatminner fra Tysklandsbrigaden", i Bøgda vår 2014.
Lars Gisnås: "Utstillingshall ble fangebolig", i Bøgda vår 2016.

Kunst og kunsthandverk:

Olav Dalgard (red.): *Kunst og kunstnarar frå Oppdal. I gammal og ny tid.* 1979.
Kjell Haugland: *Det store i det små. Ole Moene 1839–1908.* 2008.

Åsta Setrom: "Gamle dobbeltvev-teppe funne i Oppdal", i Bøgda vår 1993.
Olav Gorset: "Sivert Fossheim. Felemaker og treskjærer i Oppdalstradisjon", i Bøgda vår 1995.
Ingeborg Donali: "Med pensel og plog. Mikael Hoel 1894-1984", i Bøgda vår 1995.
Åsta Setrom: "Tre hundre år gammel billedvev fra Oppdal", i Bøgda vår 1996.
Ola P. Hoel: "Teikningar frå læretida til Tørris Uv", i Bøgda vår 1998.
Åsta Setrom: "Kræssåkle" - ein gamal bortkomen gravferdsskikk, i Bøgda vår 2000.
Lars Gisnås: "Ingen enkel kunst. Et bilde av Oppdal kunstlags brokete historie", i Bøgda vår 2004.
Elling Alsvik: "Middelalderens stolpekister i Oppdal", i Bøgda vår 2005.
Åsta Setrom: "Oppdals arvesølv", i Bøgda vår 2005.
Helga Hoel: "Ragnfrid Rise Hoel", i Bøgda vår 2006.
Sturla Sæther: "Historien om Johannes Sivertsen Imangsmorken", i Bøgda vår 2006

Kjell Haugland: "Stor kunstnar i lite format. Ole Olsen Moene 1839–1908", i Bøgda vår 2007.
Åsta Setrom: "Vangteppet", Bøgda vår 2007.
Sturla Sæther: "Klokkemakeren Jon Sivertsen Ishol", i Bøgda vår 2007.
Ola Grefstad: "Opdalske malede og umalede boller", i Bøgda vår 2008.
Dag Vasli: "Semeng Plassa", i Bøgda vår 2009.
Ola Grefstad: "Sjablongmålaren Beraug Rise", i Bøgda vår 2011.
Kjell Haugland: "Sverresstuggu", Bøgda vår 2013.
Harald Kristian Jære og Tore Sneve: "Tusenkunstnaren Sjur Jamtseter", i Bøgda vår 2016.
Elling Alsvik og Teje Thun: "Stolpekistene i Oppdal", i Bøgda vår 2016.

Kyrkjer, Raulåna:

Ola Mæle: "Kyrkja på Vang", i Bøgda vår 1979.
Albert Olafsson: "Bibelen i kyrkja på Vang - om lag fire hundre år gammal" i Bøgda vår 1984.
Erling Gjone: "Vang kirke i Oppdal", i Bøgda vår 1991.
Kjell Haugland: "Ei kiste - eit mysterium - ei gullgruve", i Bøgda vår 1998.
Arne Aspeland: "Missale Nidrosiense - middelalderboka i Oppdal kirke", i Bøgda vår 1999. Jan Brendalsmo: "Kirkene i Oppdal i middelalderen", i Bøgda vår 1999.
Audun Dybdahl: "St. Edmund. Vang kirkes høye beskytter", i Bøgda vår 2000.
Håkon A. Andersen: "Vangkisten", i Bøgda vår 2001.
Karen-Mari Uvsløkk og Liv Wammer Myren: "Lønset kapell", i Bøgda vår 1990.
Ola Bjerkås: "Middelalderkirka på Lo", i Bøgda vår 1996.
Odd Magnar Vognild: "Raulåna", i Bøgda vår 1988.
Inger Marie Ruud: "Gravskikker i Oppdal gjennom tidene", i Bøgda vår 2006.
Åsta Setrom: "Vangteppet", Bøgda vår 2007.
Arne Aspeland: "Oppdal kirkes første orgel", i Bøgda vår 2011.

Mat og drikke:

Oppdalsmat. Gamle oppskrifter. Samla og utgjeve av Oppdal Bondekvinneleg. 1974.

Håkon Veggen: "Maltølet", i Bøgda vår 1983.
Håkon Veggen: "Tett-mjølke", i Bøgda vår 1989.
Kåre Volden: "Brygging av maltøl", i Bøgda vår 1997.

Media: aviser, foto:

Inge Godtland: "Frå tømmerblyant til skrivemaskin", i Bøgda vår 2010.
Kjell Haugland: "Oppdalshistorie på glasplater", i Bøgda vår 2010.
Lars Gisnås: *Schrøder i Oppdal*, i Bøgda vår 2011.

Nødsår, naturkatastrofar:

Erik Dørum: "'Storofsen' i 1789", i Bøgda vår 1989.

Erling Hestnes: "Flommen i 1698", i Bøgda vår 1995.

Kjell Haarstad: "Snøskredet i Gråura i februar 1868", i Bøgda vår 1995.

Kjell Haugland: "Vulkanutbrotet i Peru som førte til nød og død i Oppdal", i Bøgda vår 1999.

Øyvind Nordli: "Gardsdagbøker frå Oppdal fortel historie", i Bøgda vår 2003.

Oppdalsmålet, stadnamn:

Ingeborg Donali: *Åss tållå oppdaleng*. Emnehefte om oppdalsmålet. 1981. (Undervisningshefte, ikkje trykt.)

Einar Haugen: *Oppdalsmålet. Innføring i et sørtrøndsk fjellbygdsmål*. 1982.

Ingeborg Donali: *Oppdaling. Ord og uttrykk*. (Tredje bindet av *Oppdalsboka*.) 1988. Ny og utvida utgåve 2007.

Jørn Sandnes: "Gardsnavnet Olbu", i Bøgda vår 1992.

Tor Erik Jenstad: "Hulberget eller Holberget", i Bøgda vår 1994.

Stian Hårstad: "Oppdalsmålet - i nåtid og framtid", i Bøgda vår 2006.

Ingeborg Donali: "Dativen i oppdalsmålet", i Bøgda vår 2011.

Oppdalssamfunnet i mellomalderen:

Oddmunn Farbregd: "Klebersteinsbrottet ved Tilset", i Bøgda vår 1982.

Oddmunn Farbregd: "Gardsgrenser, namn og tidleg gardsbusetting i Oppdal", i Bøgda vår 1984.

Hallvard Magerøy: "Brev med tilknytning til Oppdal frå tida føre år 1500", i Bøgda vår 1985.

Jørn Sandnes: "Oppdal i vekst og krise", i Bøgda vår 1988.

Synøve Fjeldstad Selvik: "Vegetasjonshistorie i Oppdal", i Bøgda vår 1994.

Knut Dørum: "Jordegods og leilendinger i Oppdal i middelalderen", i Bøgda vår 1995.

Knut Dørum: "Gudstro i Oppdal i katolsk tid" i Bøgda vår 1995.

Ola Svein Stugu: "Frå heidendom til kristendom i Oppdal", i Bøgda vår 1996.

Arne Berg: "Eldste tømmerhuset i Trøndelag", i Bøgda vår 1997.

Eldbjørg Haug: "Dronning Margrete og Drotningdalen", i Bøgda vår 2001.

Organisasjonar, foreningsliv, folkerørsler

Harald Toftaker: *Jubileumsskrift utgitt av Opdal Bondelag*. 1961. (Boka handlar først og fremst om sokneselskapet og bondelaget, men har mye stoff om utviklinga i jordbruket generelt.)

Odd Gunnar Jære Hoel: *Jubileumsskrift utgitt av Opdal Bondelag*. 2011. (Framstillinga har hovudvekta på utviklinga i jordbruket sidan 1960-åra.)

Åsta Setrom: *Ola Setrom*. 1987. (Denne Setrom-biografien gir også eit godt innblikk i den frilynde ungdomsrørsla lokalt.)

Harald A. Dørum: *Dørum indremisjonsforening 100 år. 1890-1990*. (Utan år.)

Albert Olafsson: "Da Haugerørsla kom til Oppdal", i Bøgda vår 1979.

Inge Strand: "Lagsliv for Nordskogsungdom", i Bøgda vår 1981.

Jon I. Rise: "Spøk og alvor i Drivdalen ungdomslag", i Bøgda vår 1982.

Nils Magerøy: "Lekpredikanten Sylfest Lund", i Bøgda vår 1986.
Olav Volden: "Dovrehallen ungdomslag", i Bøgda vår 1990.
Harald A. Dørum: "Avholdsarbeid i Oppdal", i Bøgda vår 1991.
Åsta Bjørgum Eidså: "Aune Misjonshus", i Bøgda vår 1991.
Kjell Haugland: "Forstadium - tidlege moderniseringsagentar" og "Dei truande – vekkingkristendom, pietisme og moderniseringsiver", i "Oppdal, bøgda mi -". 1996.
Kjell Haugland: "Dei frilynde - ungdom, norskdom og heimstaddyking", i "Oppdal, bøgda mi -". 1996.
Oddmund Horvli: "Kristenliv i barndoms- og ungdomstida mi", i Bøgda vår 1996.
Else Hoel og Odd Gunnar Jære Hoel: "Fra historien til bondekvinnelaget i Oppdal", i Bøgda vår 2005.
Per Odd Volden: "'Her var Tilhørerne lutter Øre –' Fra haugianismens historie i Oppdal", i Bøgda vår 2005.
Per Odd Volden: "'- ord og tankar som ein oss av ein gneistar'. Legpredikanter i Oppdal etter 1850", i Bøgda vår 2006.
Kjell Haugland: "Frå Oppdal ungdomslags unge år", i Bøgda vår 2008.
Ellen Jørgensen m.fl.: "Oppdal Husmorlag gjennom 50 år", i Bøgda vår 2008.
Inger Marie Ruud: "'Hvilestunder fra Døgnlivets Krav.' Misjon og misjonskvinner i Oppdal gjennom 150 år", i Bøgda vår 2008.
Inge Volden: "Minne frå 'Ålmtun'", i Bøgda vår 2008.
Kjell Haugland: "Oppdal bibliotek - fødsel og barndom", i Bøgda vår 2009.
Lars Gisnås: "En moderne kvinne", i Bøgda vår 2010.
Inger Marie Ruud: "Fra kirkekjelleren til Kulturhuset", i Bøgda vår 2010.
Odd Gunnar Jære Hoel: "Bedehuset Heimtun og Kinamisjonen på Lønset", i Bøgda vår 2015.

Politikk:

Ola P. Hoel: *Styre og stell i Oppdal kommune 1837-1987*. 1987.

Ola P. Hoel og Stein Dahlen: *Oppdal Senterparti 1920-1990*. 1990.

Kjell Haugland: "Dei raude - bonde og arbeidar i konflikt og samarbeid", i "Oppdal, bøgda mi -". 1996.

Kjell Haugland: "Bondevener og venstrefolk i Oppdal 1868-1884", i Bøgda vår 1990.

Kjell Haugland: "Politikk og gardkjøp", i Bøgda vår 1998.

Lars Gisnås: "Splittelse og samling. 17. mai i Oppdal gjennom 100 år", i Bøgda vår 1999.

Lars Gisnås: "Odelsgutt, politiker, historiker. Et portrett av Ola P. Hoel" i Bøgda vår 2005.

Lars Gisnås: "De tolv sterke menn. Valgkuppet som veltet KHD", i Bøgda vår 2010.

Ola Svein Stugu: "Samfundsvernet i Oppdal", Bøgda vår 2013.

Kjell Haugland: "Året 1814 i Oppdal", Bøgda vår 2013.

Reiseliv, turisme:

Ingeborg Åsberg: "En engelsk laksefisker på Rate", i Bøgda vår 1990.

Erik Dørum: "Med Eyvind Wilse på jakt- og fisketurer i Søraustfjellet", i Bøgda vår 1995.

Rettsvesen, straffesaker:

”Galgtrøa - dødens arena”, i Bøgda vår 1993.

Knut Dørum: ”Den forbudte kjærlighet anno 1687-1692”, i Bøgda vår 1994.

Aud Mikkelsen Tretvik: ”Eli Stenboeng. En kvinneskjebne anno 1731”, i Bøgda vår 1996.

Ola Bjerkås: ”En tragisk kvinneskjebne fra 1740-åra”, i Bøgda vår 2004.

Erik Dørum: ”Drapet i Høglia”, i Bøgda vår 2005.

Ola Bjerkås: ”En vidløftig losbygg”, i Bøgda vår 2005.

Erik Dørum: ”Slaveri og galge”, i Bøgda vår 2006.

Ola Bjerkås: ”Drapet på Hoksengen i 1777”, i Bøgda vår 2007.

Ola Bjerkås: ”Koneplageri og skilsmisse i 1770-åra”, i Bøgda vår 2010.

Ola Bjerkås: ”Lensmann og prest i slåsskamp”, i Bøgda vår 2013.

Ellen Alm: ”Halshogd for usedelighet”, i Bøgda vår 2015.

Sentrumsutviklinga på Auna:

Ingrid Skjøtskift: ”Gale kjært og rangt velta?”, i Bøgda vår 1993.

Kjell Haugland: ”Bondekultur i møte med stasjonsby og turisme”, i ”*Oppdal, bøgda mi -*”. 1996.

Lars Gisnås: ”Klausulene i sentrum”, i Bøgda vår 2000.

Olaf T. Skaslien: ”Vannforsyningen i Oppdal sentrum”, i Bøgda vår 2001.

Setring og annan bruk av utmarka:

Per Forbregd: *Setre på øst- og sydsiden i Oppdal*. (Utan årstal).

Olav Volden: ”I ’mæssåfjelle””, i Bøgda vår 1981.

Erik Dørum: ”Setrene i Vårstigen”, i Bøgda vår 1984.

Håkon Veggen: ”Setrer og engslåtter i Dindalen”, i Bøgda vår 1985.

Erik Dørum: ”De gamle driftelægrene i Søraustfjellet”, i Bøgda vår 1987.

Harald A. Dørum: ”Seterflytting i Gjevilvassdalen”, i Bøgda vår 1992.

Harald A. Dørum: ”Seterliv i Gjevilvassdalen”, i Bøgda vår 1993.

Per Forbregd: ”Melia. Om setrene og eiendomsforhold”, i Bøgda vår 1995.

Agnes Loe Dalen: ”Sæterliv og heimsætrer i Loslia”, i Bøgda vår 1995.

Ola Bjerkås: ”Loslisetrene”, i Bøgda vår 1999.

Erik Dørum: ”Bekkelægeret. Fra sauelæger til hesteavlsetter”, i Bøgda vår 1999.

Ola J. Vindal: ”Ivavollen - min barndoms seter”, i Bøgda vår 1999.

Eli Sæteren: ”Sæterminne frå Skærdalslia”, i Bøgda vår 2004.

Sivert Solli: ”Litt om skogsdrift og tømmermåling”, i Bøgda vår 2005.

Aslaug Aalbu: ”En dag på sætra”, i Bøgda vår 2006.

Martha Volden Hevle: ”Seterliv på Skærdalslia”, Bøgda vår 2013.

Skule og lærarar:

Kjell Haugland: *Kunnskap, ferdighet, glede. Oppdal vidaregående skole 25 år*. 2001.

Kari Mathisen: "I skulstuggun", i Tore Fagerhaug m.fl.: *Slik var det - Bildealbum frå Oppdal*. 1983.
Kari Mathisen: "Skolen i Oppdal", i Bøgda vår 1983.
Lars O. Stenboeng: "Erindringer fra skoletiden mellom 1830 og 1840", i Bøgda vår 1983.
Inger Marit Hagen m.fl.: "Oppdals-skolen gjennom 250 år", i Bøgda vår 1989.
"Minner fra skoletida", i Bøgda vår 1989.
Oddmund Horvli: "Sekstiårsminne frå Nerhoel skule", i Bøgda vår 1994.
Kjell Haugland: "Læraren - moderniseringsagent og nasjonsbyggjar", i *"Oppdal, bøgda mi -"*. 1996.
Erik Dørum: "Da Rise skole ble bygd", i Bøgda vår 2000.
Albert Dørum: "'Snekkerskulin'", i Bøgda vår 2010.
Harald Jære: "Skoleminner fra Storlidalen", i Bøgda vår 2010.
Tore Fagerhaug: "Oppdal realskule og kvalbåten *Pontos*", i Bøgda vår 2010.
Kjell Haugland: "Han Enmo og ho Ingeborg på Engan skule", i Bøgda vår 2012.
Kjell Haugland: "Lærarineskulen i Utesto på Ålbu", i Bøgda vår 2012.
Øivind Rønning: "Flaten-brødrene og Blindeinstituttet", Bøgda vår 2013.
Tore Fagerhaug: "Skulehistorie frå Nordskogen", i Bøgda vår 2014.

Song og musikk:

Ingeborg Donali og Tore Viken: *"En Jerusalems forstyrrelse"*. *Revyviser frå Oppdal*. Bind 1. 2008.
Tore Fagerhaug m.fl.: *Femti år med spell og dans. Oppdal spell- og dansarlag 1959–2009*. 2009.
Ingeborg Donali og Tore Viken: *"Luftslott oppå luftslott"*. *Revyviser frå Oppdal*. Bind 2. 2010.

Ola P. Hoel: "Litt om lærer Baardsen og klavikordet hans", i Bøgda vår 1990.
Peter Andreas Kjeldsberg: "Et enestående musikkinstrument fra Drivdalen", i Bøgda vår 1990.
Erik Viken: "Torleif Skjøtskift - songar, samlar og lærar", i Bøgda vår 1997.
Bjørn Aksdal: "Volla-klarinetten", i Bøgda vår 1999.
Tore Fagerhaug: "Vokal folkemusikk i Oppdal", i Bøgda vår 2001.
Ingeborg Donali: "Vise på vise i hundre år". Om revyvisetradisjonar, i Bøgda vår 2009.
Eirik Lund: *Oppdal kammerorkester*, i Bøgda vår 2011.

Språkstrid:

Ingeborg Donali: "'Mållaget Folkevår' på Nordskogen", i Bøgda vår 2003.
Ingeborg Donali: "'National samling og ikke kløvning'", i Bøgda vår 2007.

Steinalderfunn:

David Tuddenham: "Trepinnen som ble Norges eldste treskurd", i Bøgda vår 2000.
Martin Callanan: "Steinalderpionerene i Storlidalen", i Bøgda vår 2008.
Martin Callanan: *"Oppzi – en ismann fra oppdalsfjella?"*, i Bøgda vår 2012.

Steinindustri og gruvedrift:

Ragnhild Skjelstad: "Skiferindustri", i Tore Fagerhaug m.fl.: *Slik var det -. Bildealbum frå Oppdal*. 1983.

Tore Fagerhaug: "Skiferbrotet i Småtta", i Bøgda vår 1988.

Ingeborg Donali: "Vårstig-gruva - eit kort eventyr", i Bøgda vår 1982.

Kjell Haugland: "Arthur Wannag", i Bøgda vår 1992.

Ola P. Hoel: "Taksteindrifta i Gisingerdalen", i Bøgda vår 1994.

Olaf T. Skaslien: "En arbeidskonflikt i 1930-åra", i Bøgda vår 2001.

Olaf T. Skaslien: "Starten på steinindustrien i Drivdalen", i Bøgda vår 2002,

Mikael Hoelsether: "Minner fra 'oppi Klevan'", i Bøgda vår 2003.

Ola J. Vindal: "Kromgruva i Vindalskammen", i Bøgda vår 2005.

Erik Dørum: "Jakten på krommalm", i Bøgda vår 2007.

Kjell Haugland: "'E va så sjæle glad for å hå arbeid -' i Bøgda vår 2011.

Kjell Haugland: "Kalkommen i Brennan", i Bøgda vår 2012.

Kjell Haugland: "Fra Mushogget til Millionen", i Bøgda vår 2015.

Telefon, elektrisitet, teknikk:

Kjell Haugland: *Frå Vindøla til Stor-Festa. A/S Oppdal Elektrisitetsverk gjennom 50 år. 1932-1982*. 1982.

Ola O. Vammervold: "Rikstelefonstasjonen på Engan", i Bøgda vår 1992.

Kjell Haugland: "1894 - året da telefonen kom til Oppdal", i Bøgda vår 1994.

Ola P. Hoel: "Opdals Telefonselskab. Privattelefonen i Oppdal 1894-1949", i Bøgda vår 1996.

Olaf T. Skaslien: "Planer om kraftverk i Ålmdalen i 1920-åra", i Bøgda vår 1999.

Arvid Myrhaug: "Kraftverk i grenseland", i Bøgda vår 2011.

Arvid Myrhaug: "Historien om ' Dørrumselven'", Bøgda vår 2013.

Kjell Haugland: "Gamle slitere får nytt liv", i Bøgda vår 2016.

Utvandring (også flyttinga til Nord-Norge):

Opdalslaget årbøker (1922-1941) har svære mengder stoff om utvandringa og oppdalsmiljøa i USA og er den viktigaste kjelda når det gjeld emigrasjon og emigrantar.

Einar Haugen: "Kristine Haugen: Brubygger og kulturpersonlighet", i Bøgda vår 1984.

Hallvard Dørum: "Einar Haugen", i Bøgda vår 1985.

Erik Dørum: "Utvandringen fra Oppdal til Målselv", i Bøgda vår 1988.

Einar Haugen: "Utvandringen fra Oppdal til USA", i Bøgda vår 1989.

Åsta Setrom: "Emigrantane frå Grøtom", i Bøgda vår 1990.

"Den første utvandrerer", i Bøgda vår 1991.

Kjell Haugland: "Emigrantens kløyvde identitet og søking etter heilskap", i *"Oppdal, bøgda mi -"*. 1996.

Grete Høgset: "Jakten på det gode liv", i Bøgda vår 1998.

Vegar og skysstasjonar:

Nils Sletbak: *Fjellstuene på Dovrefjell*. 1977. (Dette er den mest omfattande og grundige framstillinga som finst om vegen over Dovrefjell og fjellstuene.)

Hans Bøe: ”Støreskjøreran - gamle dagers ’Linjegods’”, i Bøgda vår 1979.

Tore Fagerhaug: ”Skyss og skyss-stasjonar”, i Tore Fagerhaug m.f.l: *Slik var det - Bildealbum frå Oppdal*. 1983.

Kjell Haugland: ”Vårstigen”, i Bøgda vår 1990.

Erik Dørum: ”Veiomleggingen i Drivdalen 1851-53”, i Bøgda vår 1991.

Erik Dørum: ”Veiomleggingen gjennom Oppdal 1857- 67”, i Bøgda vår 1992.

Harald A. Dørum: ”Glimt fra veibyggingen i Skardalen og Gjevilvassdalen”, i Bøgda vår 1994.

Olaf T. Skaslien: ”Veibygging i Orkel- og Unndalen”, i Bøgda vår 2008.

Odd Gunnar Jære Hoel: ”Mellom himmel og jord til riksvegen”, i Bøgda vår 2014.

Lars Fredrik Stenvik: ”Det gåtefulle brufundamentet fra Lo”, i Bøgda vår 2014.

Lars Gisnås: ”Jernbanehastighet på veiene –”, i Bøgda vår 2015.